

Kemianteollisuuden talouskatsaus

Maailmantalouden kasvun ennakoitaan vauhdittuvan aavistuksen verran vuonna 2013. Julkiseen talouteen liittyvät välittömät riskit ovat hieman lieventyneet sekä USA:ssa että Euroopassa. USA:ssa tuotanto-odotukset ovat varovaisen myönteiset, mutta talouskasvun käynnistyminen viivästyy yhä Euroopassa. Suomen talouskasvu jää lähiaikoina hyvin vähäiseksi. Vientikysyntä pysyy vaimeana ja taantuma latistaa myös kotimaista kysyntää. Kemianteollisuuden suhdannetilanne heikkeni viime vuoden lopulla, ja tuotantomäärien ennakoitaan pysyvän lähikuukausina lähes ennallaan.

EU:n kemianteollisuuden tuotanto lievässä laskussa vuonna 2012

Koko Euroopan kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden tuotanto väheni viime vuonna 1,6 % vuoden takaisesta. Loka-joulukuussa tuotanto on pysynyt likimain ennallaan.

EU:n muovituotteiden tuotanto on vuoden takaista pienempää, mutta se lisääntyi hieman marras-joulukuussa. Kumi tuotteiden valmistus on supistunut selvästi viime vuonna. Lääketeollisuuden tuotanto on korkealla tasolla, ja se lisääntyi hieman myös joulukuussa.

EU:n kemianteollisuuden luottamusindikaattori laski EU-komission suhdannetiedustelun mukaan joulukuussa. Indikaattori on hieman normaalia heikommassa lukemissa. Tilaukirjat ovat Euroopan tasolla tavanomaista ohuempia ja tuotannon ennakoitaan pysyvän lähes ennallaan alkuvuoden aikana.

EU:n yritysten ja kuluttajien luottamuksen heikkeneminen päättyi viime vuoden lopulla, ja ennakoivat indikaattorit ovat olleet hienoisessa nousussa viime kuukausina. Talouskasvun odotetaan jäävän tänä vuonna Euroopassa hyvin vähäiseksi, sillä esimerkiksi IMF ennustaa koko vuoden kasvuksi vain 0,2 %. Talouskasvun veturina toimineen Saksan bruttokansantuote kasvoi viime vuonna 0,7 % ja tälle vuodelle ennustetaan 0,6 % tuotannon lisäystä. Vuonna 2011 Saksan bkt kasvoi 3 %.

Suomen kemianteollisuuden tuotantomäärät kasvussa - suhdanteet lievästi miinuksella

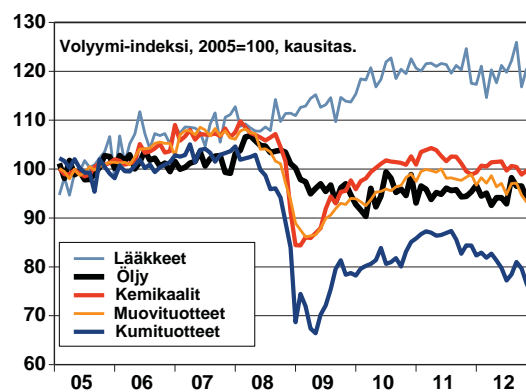
Suomen kemianteollisuuden tuotanto notkahti Tilastokeskuksen volyyymi-indeksin mukaan viime syyskuussa selvästi, mutta kasvu jatkui loka-joulukuussa. Kemianteollisuuden tuotanto on useista muista aloista poiketen nyt runsaampaa kuin ennen taantumaa. Alan uudet tilaukset ovat pysyneet Tilastokeskuksen mukaan viime kuukausina korkealla tasolla.

Vuoden 2012 aikana kemianteollisuuden tuotanto lisääntyi noin neljä prosenttia vuoden takaisesta. Kasvu py-

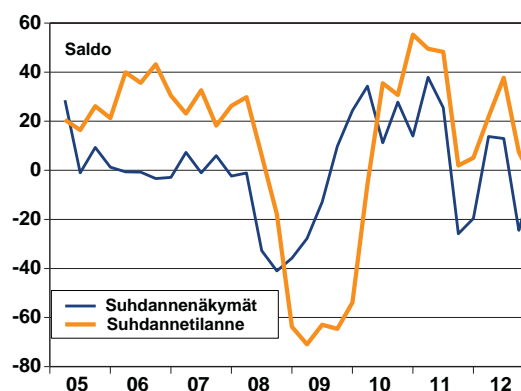
synee hieman hitaampana jatkossa, ja koko vuodelle 2013 ETLA odottaa noin kahden prosentin kasvua.

Kemianteollisuuden suhdannetilanne oli EK:n helmikuussa julkistamassa suhdannekyselyssä hieman normaalia heikompi. Suhdannenäkymät kirkastuivat loka-kuun alhaisista lukemista, ja lähikuukausille odotetaan vain vähäistä heikkenemistä. Tuotantomäärät pysynevät alkuvuoden aikana lähes ennallaan. Kannattavuus on vähän vuoden takaista heikompi ja henkilökunnan määrä pienenee.

Euroopan kemianteollisuuden tuotanto

Kemianteollisuuden suhdanteet Suomessa

Teollisuustuotanto lievässä laskussa

Suomessa teollisuustuotanto on ollut hienoisessa alamässä viimeiset kaksi vuotta. Joulukuussa 2012 tuotantomäärät kasvoivat hieman marraskuusta, mutta tuotanto jäi 1,3 % vuoden takaista vähäisemmäksi.

Kemianteollisuus on yksi harvoista aloista, joilla tuotanto on lisääntynyt. Toimialan kotimaisista asiakasaloista metsä- ja elintarviketeollisuuden tuotanto on pysynyt lähes ennallaan. Teknologiateollisuudessa tuotantomäärät pienenivät syksyllä, mutta joulukuussa tuotanto lisääntyi hieman. Kone- ja metallituoteteollisuudessa on paikoin kasvua näkyvissä, mutta elektroniikka- ja sähköteollisuuden tuotanto on vuoden takaista vähäisempää.

Rakentaminen hidastuu, sillä uusien asuntojen houkuttelevuus alenee epävarmoina aikoina ja työttömyyden uhan noustessa. Kaupan myynnin ennakoidaan uusimpien tietojen mukaan hiipuvan lähikuukausina.

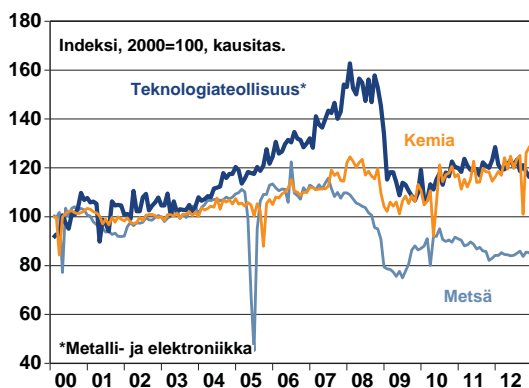
Elinkeinoelämän luottamusindikaattorit olivat tammi-kuussa heikkoja. Vähittäiskauppaa lukuun ottamatta indikaattorit laskivat hieman myös joulukuuhun nähden.

Kemianteollisuus yksi parhaista vientialoista

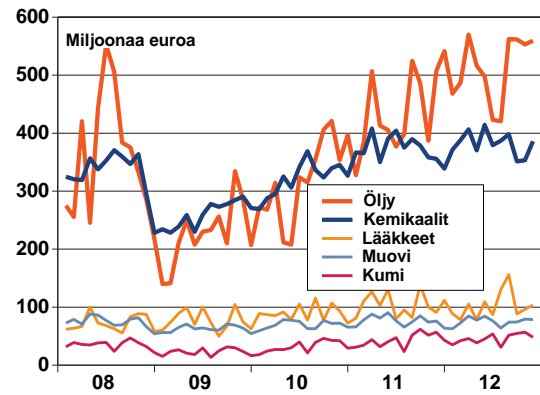
Kemianteollisuuden tavaravienti on sujunut hyvin. Tullin tietojen mukaan viennin arvo oli tammi-marraskuussa kahdeksan prosenttia vuoden takaista suurempi. Etenkin öljytuotteiden vienti on ollut kasvussa. Kemianteollisuuden tuotteiden osuus on noin 23 prosenttia koko tavaraviennin arvosta ja noin 32 % tavaratuonnista. Tuodusta öljyn määrästä noin puolet menee vientiin.

Koko tavaraviennin arvo jäi vuonna 2012 Tullin ennakkotietojen mukaan lähes 57 miljardiin euroon eli samalle tasolle kuin vuotta aiemmin. Tuonti väheni kaksi prosenttia ja jäi 59 miljardiin euroon. Kauppatase jäi 2,3 miljardia euroa alijäämäiseksi.

Teollisuustuotannon kehitys

Tavaraviennin arvo

Työllisyys kääntynyt laskuun

Kansantalouden tilinpidon mukaan kemianteollisuudessa oli vuonna 2011 noin 35 000 työntekijää. Suurimpia työllistäjiä ovat kemikaalit ja kemialliset tuotteet sekä kumi- ja muovituotteet. Suomalaisten kemianteollisuuden yritysten ulkomaisissa tytäryhtiöissä on noin 25 000 työntekijää.

Kemianteollisuuden työllisten määrä Suomessa on ollut suhdannekyselyjen mukaan viime kuukausina hienoisessa laskussa.

Koko talouden tasolla työllisyyden paraneminen on päätynyt, ja työttömyys on kääntynyt lievään nousuun. Kausivaihtelusta puhdistettu työttömyysasteen trendi oli joulukuussa 7,7 %. Vuoden 2013 keskimääräiseksi työttömyysasteeksi ETLA ennustaa 8 %.

Ansiokehitys melko ripeää

Kemianteollisuudessa ansiotasoindeksi kohosi loka-joulukuussa vuositasolla 3,6 %. EK:n toisen neljänneksen palkkatilastossa kemianteollisuuden työntekijöiden säännöllisen työajan ansio nousi 3,7 % vuoden takaisesta. Palkansaajien ansiot nousivat Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2012 viimeisellä neljänneksellä 3,2 prosenttia vuoden takaisesta.

Vuoden 2012 keskimääräinen ansiotason nousu edelliseen vuoteen verrattuna oli ensimmäisten ennakkotietojen mukaan 3,5 prosenttia ja reaaliensiot nousivat 0,7 prosenttia. ETLA arvioi koko talouden ansiotasoindeksin nousevan vuonna 2013 noin 2,9 %.

Kemianteollisuuden palkkasummaindeksin trendin nousu pysyi vakaana vuonna 2012. Tammi-marraskuussa palkkasummaindeksi kohosi 2,7 prosenttia vuoden takaisesta. Tästä voi päätellä alan työpanoksen määrän pienentyneen aavistuksen verran.

Öljyn hinta yhä korkealla

Bensiinin hinta on pysynyt korkealla öljyn hinnan nousun ja tiukentuneen verotuksen myötä. Taantuva talouskasvu hidastaa toisaalta maailmanlaajuisesti öljytuotteiden kysyntää ja USA:n kasvava oma tuotanto lieventää hintapaineita markkinoilla.

OPEC ennustaa vuoden 2013 keskimääräisen öljyn tynnyrihinnan pysyvän kuitenkin 110 dollarin tienoilla. Lähi-idän poliittinen epävarmuus painaa omalta osaltaan hintatasoa ylöspäin.

Hinnat jatkavat nousuaan

Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden tuottajahinnat kallistuivat viime vuonna keskimäärin 2,7 % vuoden takaisesta. Lääkkeiden ja lääkeaineiden tuottajahinnat nousivat vuositasolla 1,6 %. Kumi- ja muovituotteiden hinnat kohosivat vuodessa 3,2 %. Aivan viime kuukausina kemianteollisuuden tuotteiden hinnat ovat pysyneet keskimäärin ennallaan tai laskeneet hieman.

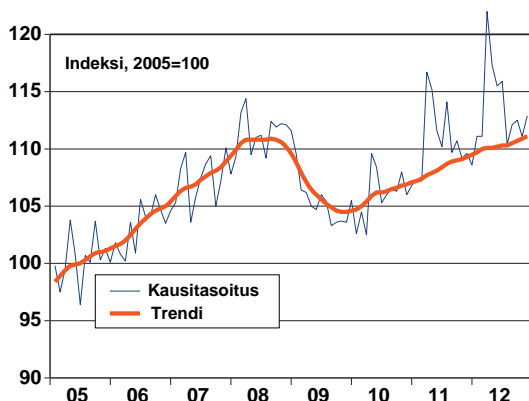
Koko teollisuuden tuottajahinnat ovat olleet viime kuukausina laskussa, mutta hinnat olivat vuonna 2012 keskimäärin 1,6 % vuoden takaista korkeammat.

Kuluttajahinnat ovat olleet viime kuukausina noin runsaan kahden prosentin nousussa. Hintoihin vaikuttaa etenkin elintarvikkeiden kallistuminen ja veronkorotukset. Toisaalta korkojen alhaisuus ja viimeaikainen sähkön hinnan lasku vaimentaa hintojen nousua. Inflaation arvioidaan laukkaavan ensi vuonna vajaan kolmen prosentin tahtia.

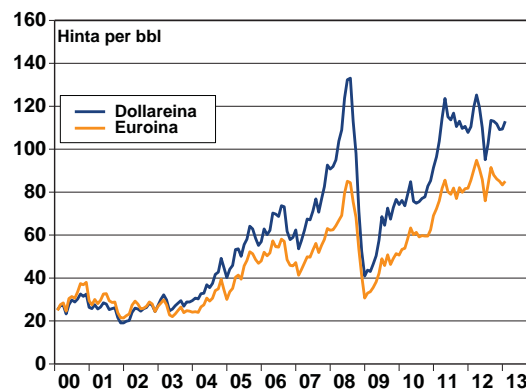
Yritysten tuloskehitys suotuisaa

Kemianteollisuus oli kansantalouden tilinpidon mukaan kannattavuudeltaan yksi parhaiten menestynyt teollisuus-

Kemianteollisuuden palkkasumma

Raakaöljyn hinta

denala vuonna 2011. Toimialoittainkin katsottuna kolme parasta ovat lääketeollisuus, kemikaalien valmistus ja öljynjalostus.

Öljynjalostus on pitänyt yllä kasvua niin viennissä kuin tuotannossakin, mutta 2000-luvun suuret investoinnit vaimensivat alan tulokehitystä. Öljynjalostuksen kannattavuus on kuitenkin edelleen parantunut vuonna 2012.

Hyvä kannattavuus antaa mahdollisuuden toiminnan ja kilpailukyvyyn kehittämiseen, mikä näkyy lääketeollisuuden korkeina tuotekehitysinvestointeina ja kemian ja öljyteollisuuden tuotantoinvestointeina.

Kemianteollisuuden keskeiset ennusteluvut Etla: Suhdanne 2, Syyskuu 2012

Vuosimuutos, %	2011*	2012**	2013**
EU:n bkt (IMF 01/13)	1,6	-0,2	0,2
Suomen bkt	2,7	0,5	1,0
Vienti, määrä	2,6	-1,1	2,7
Yksityinen kulutus	2,5	1,1	0,6
Kuluttajahinnat	3,4	2,9	2,9
Ansiotasoindeksi	2,7	3,3	2,9
Työttömyysaste, %	7,8	7,7	8,0

Kemianteollisuuden ja asiakasalojen tuotanto

Kemianteollisuus	9,9	2	2
Paperiteollisuus	-1,9	-4	3
Elektroniikka ja sähkö	-5,7	-6	-11
Elintarvike	3,9	1	2
Rakentaminen	4,4	-1	-1
Kauppa	2,0	0	1
Alkutuotanto	3,2	1	2

Euro vahvistuu

Euro on vahvistunut suhteessa dollariin viime kuukausina. Yhdellä eurolla saa tätä kirjoitettaessa noin 1,33 dollaria. Etenkin heikossa suhdannetilanteessa valuuttakurssien vaihtelulla on vaikutusta yritysten hinnoitteluun.

Korot ovat nyt poikkeuksellisen alhaalla. Euroopan keskuspankin ohjauskorko on 0,75 %, ja markkinoilla arvioidaan sen voivan laskea 0,5 prosenttiin tänä vuonna, olettaen että inflaatio pysyy aisoissa.

Suomalaisten yritysten rahoituskustannukset ovat yritysten terveen rahoitusaseman ja Suomen hyvän maineen vuoksi tällä hetkellä moneen muuhun maahan verrattuna alemmalla tasolla. Rahoitus on kuitenkin kiristynyt viime aikoina yleisen taloudellisen tunnelman pyyssessä tummana. Rahoitussektorin kohoavat vakavaraisuussäännöt ja kiristynyt verotus heikentää yritysten luotonsaantimahdollisuuksia.

Kilpailukyky kateissa

Yksikkötyökustannukset ovat nousseet Suomessa jo pitkän aikaa keskeisiä kilpailijamaitamme nopeammin. Koko talouden kustannuskilpailukyky on heikentynyt kymmenkunta prosenttia vuoden 2008 jälkeen.

Suomalaiset yritykset pärjäivät vuoden 2009 tuotannon romahduksessa vahvojen taseidensa ansiosta ja taantumana aikana vältettiin irtisanomisia lomautuksia käyttäen. Nyt vientikysyntä vaikuttaa alentuneen monilla aloilla pidemmäksi aikaa tai jopa pysyvästi. Suomalaisen yritysten tuotesortimentti ei kaikilta osin vastaa kysyntää. Tuottavuuskehitys oli viime vuosikymmenellä hyvää, mutta finanssikriisin myötä se romahti voimakkaasti.

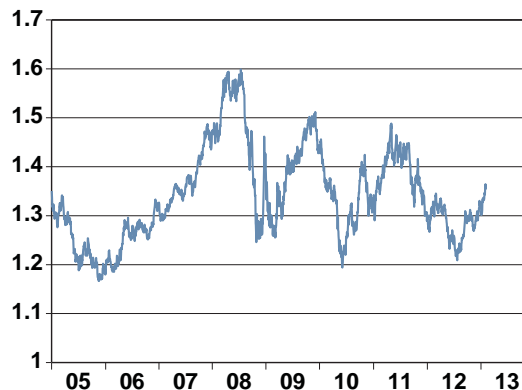
Yleinen taloudellinen toimintaympäristö on kiristymässä meneillään olevassa taantumassa, sillä julkisen talouden ahdingon myötä verotus tiukentuu. Tämä jo siinä heikentää talouskasvun edellytyksiä.

Rikkidirektiivi on aiheuttamassa ison lisälaskun jo muutenkin tiukalla olevalle ulkomaankaupalle. Kemianteollisuus on paljolti riippuvainen merikuljetuksista. Suurin osa raaka-aineista tuodaan maamme rajojen ulkopuolelta, ja 2/3 tuotannosta menee vientiin joko suoraan tai vientituotteiden raaka-aineina.

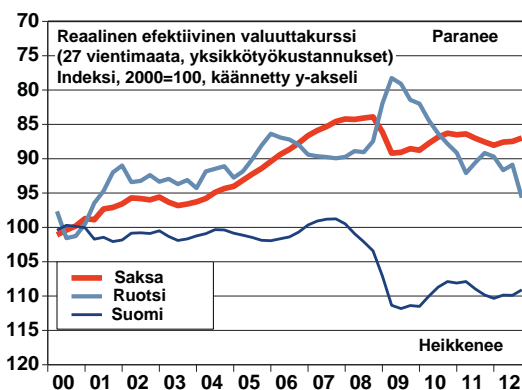
KEMIANTEOLLISUUS RY

Eteläranta 10, PL 4 00131 Helsinki
Puhelin 09 172 841 • Faksi 09 630 225
www.chemind.fi

Euron arvo USA:n dollareina

Koko talouden kustannuskilpailukyky

Kemianteollisuus on yksi suurimmista teollisuuden toimialoista Suomessa. Merkittävä osa tuotannosta menee vientiin joko suoraan tai vientituotteisiin käytettyinä raaka- ja tarveaineina. Vastaavasti tuodaan sekä tuotannon raaka-aineita että erikoistuotteita.

Kemianteollisuuden talouskatsaus on laadittu yhteistyössä EK:n ekonomistien kanssa. Katsauksessa on käytetty lähteenä EK:n, ETLA:n, Eurostatin, Euroopan komission, Kauppalehden, Suomen Pankin, Tilastokeskuksen ja Tullin tilastoja. Teksti perustuu 13.2.2013 käytössä olleisiin tietoihin.

LISÄTIETOJA

Toimitusjohtaja Timo Leppä, Kemianteollisuus ry
etunimi.sukunimi@chemind.fi • Puhelin 050 301 6800

Ekonomisti Jouko Kangasniemi, Elinkeinoelämän keskusliitto
etunimi.sukunimi@ek.fi • Puhelin 09 4202 2608